

Viering 6 november 2011 Dominicuskerk Utrecht

1e lezing uit het boek *Wijsheid 6, 12-16*

Schitterend en onvergankelijk is de wijsheid.
Ze laat zich gemakkelijk zien aan wie haar liefheeft,
ze laat zich vinden door wie haar zoekt;
wie naar haar verlangt leert haar dadelijk kennen.
Wie voor zonsopgang opstaat om haar te zoeken, wordt niet moe:
hij vindt haar pal voor zijn deur.
Een mens kan zijn verstand niet beter gebruiken
dan door aan haar te denken.
Wie om haar wakker ligt zal spoedig vrij van zorgen zijn.
De wijsheid is op zoek naar mensen die haar waard zijn,
ze treedt hun welwillend tegemoet
en vertoont zich aan hen in elke gedachte.

Woorden van leven – WIJ DANKEN GOD

Evangelielezing volgens *Matteüs 25, 1-13*

In die tijd vertelde Jezus zijn leerlingen deze gelijkenis:
Het zal met het koninkrijk van de hemel zijn
als met tien meisjes die hun olielampen hadden gepakt
en eropuit trokken, de bruidegom tegemoet.
Vijf van hen waren dwaas, de andere vijf waren wijs.
De dwaze meisjes hadden wel hun lampen gepakt,
maar geen extra olie.
De wijze meisjes hadden behalve hun lampen
ook olie in kruiken bij zich.
Omdat de bruidegom op zich liet wachten,
werden ze allemaal slaperig en dommelden ze in.
Midden in de nacht klonk er luid geroep:
“Daar is de bruidegom! Kom, ga hem tegemoet.”
Dat wekte de meisjes en ze brachten hun olielampen in orde.
De dwaze meisjes zeiden tegen de wijze:
“Geef ons wat van jullie olie, want onze lampen gaan al uit.”
De wijze meisjes antwoordden:
“Nee, straks is er nog te weinig voor ons en jullie samen.
Zoek liever een verkoper en koop zelf olie.”
Terwijl zij op olie uit waren, arriveerde de bruidegom,
en zij die klaarstonden gingen met hem naar binnen
voor het bruiloftsfeest, waarna de deur gesloten werd.
Enige tijd later kwamen ook de andere meisjes.
Ze riepen: “Heer, heer, laat ons binnen!”
Maar hij antwoordde: “Ik ken jullie werkelijk niet.”
Wees dus waakzaam, want jullie weten niet
op welke dag en op welk tijdstip hij komt.

OVERWEGING

Leny Beemer- de Vos

Wijsheid, dwaasheid....

Wat betekenen die woorden eigenlijk in de Schriftteksten?

Als we van ons hedendaagse taalgebruik uitgaan, dan roept het verhaal van die wijze en dwaze meisjes wel heel veel vragen op.

Als wij over wijs spreken, dan denken we vaak aan mensen met heel veel levenservaring of misschien ook wel aan zeer intelligente mensen, die veel weten. Bij dwaas denken we aan onbezonnen, dom ook wel. Maar in de Schriften heeft wijsheid niets te maken met intelligentie, goed kunnen leren op school, zelfs niet met levenservaring.

Wijsheid heeft te maken met God. In de Wijsheidsboeken van de bijbel, zoals de boeken Wijsheid, Spreuken, Prediker, Jezus Sirach, wordt wijsheid aangegeven als volledig betrokken zijn op God. En dan gaat het niet om vroomheid of veel bidden, maar om een levenshouding, die doortrokken is van God, van Gods Woord in alle opzichten. Dan gaat het over hoe we met elkaar omgaan, over jong en oud zijn, over liefde en liefdesrelaties, over hoe we onze kinderen opvoeden, ja over bedrijfsvoering zelfs en geneeskunde. Wijsheid hoort bij God.

In een prachtig gebed, dat aan koning Salomon wordt toegeschreven, bidt hij om Gods wijsheid en zegt:

*Zelfs de volmaaktste onder de mensen,
zonder uw wijsheid is hij niets waard.
Zij (de wijsheid) is bij U en kent al uw daden,
zij was er toen Gij de wereld schiep,
zij weet wat aangenaam is in uw ogen,
wat overeenkomt met uw gebod*

En dwaas is dan precies het tegenovergestelde. Dwaas in de bijbel wil zeggen, dat je God niet betreft op je leven, dat je manier van leven niets met Gods wijsheid te maken heeft.

Wat ik zo mooi vind in de eerste lezing is die zin, waarin gezegd wordt:

*De wijsheid is op zoek naar mensen die haar waard zijn,
ze treedt hun welwillend tegemoet
en vertoont zich aan hen in elke gedachte*

Wie oprecht zoekt te leven in wat Gods Wijsheid voorstaat, die mag weten, dat wijsheid ook wordt gegeven op momenten, dat je die hard nodig hebt.

Mooi allemaal, maar dan nog bekruipt ons een gevoel van onbehagen als in de evangelielezing die wijze meisjes op het laatst die dwaze meisjes niet helpen door ze niet een beetje van hun olie te geven, zodat ook hun lampen nog zouden branden. We hebben immers geleerd van onze overvloed met anderen te delen. Maar kennelijk gaat het in de parabel van vandaag niet daarom.

In een van de commentaren die ik las bij de voorbereiding van deze viering, staat wel een plausibele vergelijking. Als voorbeeld worden leerlingen gegeven op een middelbare school. De ene leerling heeft steeds hard gestudeerd en geleidelijk zich veel kennis eigen gemaakt. Een andere leerling heeft het er tijdenlang bij laten zitten en op het moment van het eindexamen vraagt deze leerling de 'wijze' medeleerling

hem iets van haar kennis te geven, zodat hij ook voor het examen kan slagen. We weten allemaal, dat dit niet kan, dat je je verworven kennis niet zomaar aan een ander kunt geven, dat het gewoon te laat is voor de leerling, die er niets aan heeft gedaan.

Zoiets moet ook bedoeld zijn met de parabel. Het is onmogelijk om je op het laatst nog iets eigen te maken, waar je heel je leven geen aandacht aan hebt gegeven.

Matteüs neemt dit verhaal op in zijn evangelie, omdat voor hem wijsheid alles te maken heeft met Jezus, die verstaan wordt als Gods vleesgeworden Woord, dé Wijsheid in levende lijve, Jezus, die volledig leefde in en met God. Jezus is het grote voorbeeld, die niet uit is op dreigen, maar die wel waarschuwt en een weg wijst, waarop Hij zelf ons voorgaat. Voor Matteüs is Jezus het Licht van de wereld. Jezus zelf wil dragende kracht zijn van die weg, waarop we blijven zoeken naar Gods wijsheid en proberen ernaar te handelen. Daarvan is de olie in de lampen voor Matteüs het beeld. Olie, waarmee ons leven doortrokken moet zijn.

Misschien is het goed te bedenken, dat de evangelies werden geschreven toen de gedachte sterk leefde, dat de eindtijd snel zou komen. Daarom wordt er in veel parabels vaak gezinspeeld op dat einde. In deze tijd van het kerkelijk jaar worden vooral die teksten gelezen. Hoewel bij ons die eindtijd gedachte niet leeft en we vaak lacherig reageren op gelovigen, die weer eens weten, wanneer het moment zal aanbreken, hebben we toch wel degelijk besef van eindigheid. We kennen allemaal momenten, die ons doen beseffen, dat het er wel degelijk toe doet hoe we tot dan toe in het leven hebben gestaan. Denk maar aan dat voorbeeld van de leerlingen en het eindexamen. Dat betekent, dat het ertoe doet of we handelen naar Gods Woord, dat het ertoe doet voor onszelf en anderen of we Jezus woorden in praktijk brengen. Wie blijft zoeken naar Gods wijsheid en ernaar probeert te leven, heel gewoon in het leven van alledag, die kan in onze wereld het verschil maken, die straalt licht uit naar anderen. Dan zal duisternis en chaos overwonnen worden door Gods licht, dat komende is.

Ik wil besluiten met een klein verhaal over een oude rabbi, die aan zijn leerlingen vroeg:

'Hoe kun je het moment bepalen, waarop de nacht ten einde is en de dag begint?'

'Is het 't moment als je uit de verte een hond van een schaap kunt onderscheiden?' vroeg een van zijn leerlingen. *'Neen', zei de rabbi.*

'Is het als je van verre een dadelboom van een vijgenboom kunt onderscheiden?' vroeg een ander. *'Neen', zei de rabbi.*

'Maar wat dan?' vroegen de leerlingen.

'Het is: als je in het gezicht van een mens kunt kijken en daarin je zuster of je broeder ziet. Tot dat moment is de nacht nog bij ons.'

We gaan letterlijk en figuurlijk donkere tijden tegemoet. Er is economische crisis. In samenleving en politiek wordt op schrijnende manier gediscussieerd over wie erbij horen en wie we buitensluiten. In de kerk van vandaag is het al niet veel beter. Het is nog donker. Maar laten we hopen en bidden, dat wij wijze mensen kunnen zijn met olie in onze lampen om licht te brengen waar het duister is en zo meer en meer het gezicht leren zien van wie onze broeder en zuster is. Dat het zo mag zijn.